

ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΛΩΝΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ : ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΑΜΠΕΛΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Μανόλη Ν. Σταυρακάκη
Αναπληρωτή Καθηγητή
Δ/ντή Εργαστηρίου Αμπελολογίας Γ.Π.Α.

Εισαγωγικά

Θεωρητικά και λογικά το θέμα αυτό θα έπρεπε να είχε κλείσει για την ελληνική αμπελουργία, με την έννοια ότι θα είχε πλέον διαμορφωθεί κοινός κώδικας επικοινωνίας περί τα αμπελουργικά, συναντίληψη για την σπουδαιότητα των σχετικών θεμάτων και κυρίως αποδοχή της αναγκαιότητας υλοποίησης συγκεκριμένης πολιτικής ποικιλιακού προσανατολισμού του ελληνικού αμπελώνα.

Φαίνεται όμως ότι χρειάζεται να συζητήσουμε για τα αυτονόητα. Δηλαδή ότι

1. Η ποικιλία αμπέλου, το έδαφος (με την ευρεία έννοια της τοποθεσίας, της θέσης κατά τον Θεόφραστο), το κλίμα (εναέριο φυσικό περιβάλλον) και η εφαρμοζόμενη αμπελοκομική τεχνική (συστήματα μόρφωσης, υποστύλωσης, κλαδέματος καρποφορίας, και καλλιεργητικές επεμβάσεις) αποτελούν τους βασικούς παράγοντες παραγωγής αμπελουργικών προϊόντων ποιότητας. Ο κανόνας αυτός ισχύει ιδιαίτερα προκειμένου για την παραγωγή οινικών προϊόντων ποιότητας. Έχει, πιστεύω, γίνει πλέον αποδεκτή η βασική αρχή ότι χωρίς την ποιότητα της αρχικής ύλης, το καλό σταφύλι, δεν είναι δυνατή η παραγωγή οίνων ποιότητας, όσο εξελιγμένη τεχνολογία και αν χρησιμοποιηθεί στην οινοποίηση. Προφανώς συμφωνούμε ότι δεν αναφερόμαστε ούτε στις δυνατότητες ούτε στις προοπτικές εφαρμογής της βιοτεχνολογίας.

2. Υπάρχουν διακριτοί ρόλοι και ειδικότητες στον αμπελο-οινικό τομέα, με την έννοια ότι η επιστημονική δεοντολογία επιβάλλει την ενασχόληση του καθενός στα πλαίσια της επιστημονικής του ειδίκευσης και των αρμοδιοτήτων που εξ αυτής πηγάζουν. Με απλά λόγια ότι τουλάχιστον μεταξύ των επιστημόνων δεν ισχύει η λαϊκή έκφραση 'ξέφραγο αμπέλι'.

Τάσεις και Εξελίξεις

Παρά την μείωση των καλλιεργούμενων με την άμπελο εκτάσεων στην Ελλάδα την τελευταία εικοσαετία, παρατηρείται ένα ολοένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για την καλλιέργεια ιδίως των οινάμπελων σε συνδυασμό με την δημιουργία οικογενειακών οινοποιείων, μέσης ή και μικρής δυναμικότητας. Η τάση αυτή μάλλον θα ενισχυθεί τα επόμενα χρόνια γιατί αφενός μεν το ποσοστό των οινάμπελων στην Ελλάδα ως προς την συνολική έκταση είναι χαμηλό, συγκρινόμενο με τα αντίστοιχα ποσοστά στις άλλες ευρωπαϊκές αμπελουργικές χώρες (65% έναντι 90% και άνω) αφετέρου δε οι δύο κατηγορίες ποικιλιών αμπέλου και ιδίως της σταφιδοποίησης περνούν παρατεταμένη κρίση.

Η επέκταση επομένως των καλλιεργούμενων εκτάσεων με ποικιλίες οινοποιίας οδήγησε και οδηγεί στην δημιουργία νέων ποικιλιών ή την 'ανακάλυψη' παλαιών ποικιλιών, τύπων ή παραλλαγών.

Όπως είναι γνωστό η δημιουργία νέων ποικιλιών αμπέλου πραγματοποιείται με δύο τρόπους. Κυρίως με την διασταύρωση υπάρχουσών ποικιλιών με την προσδοκία η

νέα ποικιλία να συνδυάζει τους καλούς χαρακτήρες των γονεϊκών ποικιλιών. Και βεβαίως με την Επιλογή (Μαζική και Κλωνική). Είναι επίσης γνωστό ότι ενώ στις ποικιλίες επιτραπέζιων σταφυλών η χρησιμοποίηση της μεθόδου της διασταύρωσης έδωσε μεγάλο αριθμό (κυρίως αγίγαρτων) ποικιλιών που έγιναν ευχερώς αποδεκτές στο διεθνές εμπόριο, αντίθετα στις ποικιλίες οινοποιίας παρατηρείται μία πολύ μεγάλη εμμονή τόσο των αμπελουργών - παραγωγών -οινοποιών όσο και των καταναλωτών στις παραδοσιακές ποικιλίες της ευρωπαϊκής αμπέλου. Η τάση αυτή θα παρατηρείται και για την επόμενη εικοσαετία. Δεν είναι του παρόντος η περαιτέρω ανάλυση των αιτίων του (επιθυμητού) αυτού φαινομένου.

Παρά τον μεγάλο αριθμό των ποικιλιών της ευρωπαϊκής αμπέλου (κατά μίαν εκτίμηση υπερβαίνουν τις 9.000) εντούτοις λίγες δεκάδες χρησιμοποιούνται στην παγκόσμια αμπελουργία, εκείνες δηλαδή που συνδυάζουν τους χαρακτήρες ποιότητας σε άριστο επίπεδο. Έτσι παρατηρείται εξάπλωση ορισμένων ποικιλιών (γαλλικής κυρίως προέλευσης και δευτερευόντως ισπανικής ή ιταλικής) που πλέον θεωρούνται διεθνείς ή αλλιώς κοσμοπολίτικες. Τα παραδείγματα πολλά και γνωστά.

Ενώπιον αυτής της ισοπεδωτικής οινοποιητικής πολιτικής, με τα κοσμοπολίτικα κρασιά, η τάση για την ανάδειξη παλαιών, ξεχασμένων, περιθωριοποιημένων ποικιλιών είναι ισχυρή.

Το ερώτημα που αναφύεται είναι. Ποιες ποικιλίες. Ποιοι τύποι ή παραλλαγές παλαιών ποικιλιών είναι οι καταλληλότερες για την παραγωγή οίνων με ξεχωριστούς χαρακτήρες. Και βέβαια ποια η μεθοδολογία και ποιοι οι αρμόδιοι φορείς που θα αναλάβουν, συντονίσουν ή και υλοποιήσουν το τεράστιο αυτό έργο.

Δεδομένης της μεγάλης γενετικής ετερογένειας των καλλιεργούμενων ελληνικών ποικιλιών αμπέλου (που στην πραγματικότητα είναι απλά ή πολλαπλά υβρίδια άλλων ποικιλιών), της ύπαρξης ενός μεγάλου αριθμού συνωνύμων και βέβαια της μακραίωνης καλλιέργειας τους στην Ελλάδα και οι δυνατότητες επιτυχίας μιας τέτοιας προσπάθειας αλλά και οι δυσχέρειες είναι εξαιρετικά μεγάλες.

Κι αν στις ευρωπαϊκές αμπελουργικές χώρες έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες βελτίωσης του ποικιλιακού δυναμικού κυρίως μέσω προγραμμάτων κλωνικής επιλογής, με τη δημιουργία εμπορικών κλώνων (Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία) στην Ελλάδα μάλλον βρισκόμαστε στο στάδιο της προετοιμασίας. Είναι επίσης αισθητή η έλλειψη της σχετικής νομοθεσίας αλλά και του κώδικα ερευνητικής – επιστημονικής δεοντολογίας στον τομέα.

Έτσι οι πρωτοβουλίες στο επίπεδο παραγωγής από τον ιδιωτικό και συνεταιριστικό αμπελουργικό χώρο, και παρά την ίδρυση της ΕΔΟΑΟ ή τη δράση του ΣΕΟ και της ΚΕΟΣΟΕ, δεν φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Από την άλλη πλευρά ο συντονισμός των ερευνητικών προσπαθειών, λ.χ. στο θέμα της μελέτης της ταυτοποίησης και διάκρισης του ποικιλιακού δυναμικού της χώρας, δεν είναι ακόμη αποτελεσματικός με συνέπεια συχνά να δημιουργούνται προβλήματα που επιτείνουν την σύγχυση σε ορισμένα πεδία των αμπελογραφικών μελετών. Και στο σημείο αυτό οφείλω να επισημάνω ότι οι αντίστοιχες έρευνες στον οινοποιητικό-οινολογικό πεδίο που διεξάγονται κατά κύριο λόγο από το Ινστιτούτο Οίνου εδώ και χρόνια αλλά και από τις μεγάλες οινοποιητικές εταιρείες ή και μεμονωμένα εργαστήρια διακρίνονται από συντονισμό και αποτελέσματα τους είναι σημαντικά.

Αλλά αν όλα τα παραπάνω προβλήματα παρατηρούνται στο επίπεδο των καλλιεργούμενων ποικιλιών αμπέλου και την μεταξύ τους διάκριση, τότε είναι μάλλον προφανές, ότι η κατάσταση είναι εξόχως περίπλοκη, προκειμένου περί μελετών, αμπελογραφικών και γενετικών που αναφέρονται στην εντός της ποικιλίας παρατηρούμενη ποικιλομορφία, στην μελέτη δηλαδή των πιθανών κλώνων, βελτίωση

επομένως του ποικιλιακού δυναμικού της χώρας με την εφαρμογή προγραμμάτων κλωνικής επιλογής.

Γιατί μονόδρομος

Είναι αλήθεια ότι τον τελευταίο καιρό ακούγεται όλο και πιο συχνά, από αρμόδιους ή μη, οι όροι 'κλώνος' και 'κλωνική επιλογή'. Αυτό από μια πλευρά είναι θετικό. Μένει όμως να διευκρινιστούν πλήρως οι έννοιες και η μεθοδολογία, ώστε να αποκατασταθεί ο κώδικας επικοινωνίας και ερευνητικής πρακτικής που επισημάνθηκε στα προηγούμενα.

Γιατί το θέμα υπερβαίνει κατά πολύ τα πλαίσια μιας απλής ερευνητικής εργασίας ή τη δημοσίευση ενός paper. Το θέμα είναι εθνικής εμβέλειας. Και πρέπει από την αρχή να τεθούν οι βάσεις, οι κανόνες.

Εξάλλου, και αυτό είναι το πλέον σημαντικό, στα πιεστικά αιτήματα των αμπελουργών-παραγωγών και των οινοποιών για την ανάδειξη των καλύτερων κλώνων ή τύπων ή παραλλαγών μιας καλλιεργούμενης ποικιλίας αμπέλου ή την αξιοποίηση 'ξεχασμένων' ποικιλιών απαιτείται τεκμηριωμένη απάντηση σε όλα τα επίπεδα. Ποικιλιακό, καλλιεργητικό, οινολογικό-οινοποιητικό. Στο σύμπλοκο αυτό πρόβλημα επιβάλλεται η διεπιστημονική αντιμετώπιση με την ενεργοποίηση όλων των επιστημόνων με τις αντίστοιχες ειδικεύσεις. Και βέβαια ο συντονισμός των έργων και των εργασιών. Ειδικοί της αμπελουργίας και της αμπελογραφίας, της ιολογίας, του πολλαπλασιασμού της Αμπέλου, εδαφολόγοι και βέβαια οινολόγοι αποτελούν την βάση αυτής της Ομάδας για τον (επαν)καθορισμό όλων των επί μέρους στοιχείων μιας ορθολογικής αναμπέλωσης.

Στην παρούσα φάση, από το πολύπλοκο αυτό θέμα, θα περιοριστώ στον παράγοντα ποικιλία και θα επιχειρήσω να τεκμηριώσω τον τίτλο της εισήγησης. Γιατί δηλαδή η ταυτοποίηση και η κλωνική επιλογή αποτελούν μονόδρομο για την βελτίωση του ποικιλιακού δυναμικού της χώρας. Με την έννοια ασφαλώς της χρησιμοποίησης του κατάλληλου φυτικού υλικού του οποίου γνωρίζουμε τη γενετική ταυτότητα και συνακόλουθα τους φυσιολογικούς και λοιπούς χαρακτήρες που προσδιορίζουν και την ποιότητα των αμπελουργικών προϊόντων. Γνώση εξαιρετικά χρήσιμη αλλά και δυσχερής, αν αναλογιστούμε ότι οι περισσότεροι των χαρακτήρων αυτών ελέγχονται από περισσότερα του ενός γονίδια με υπολειπόμενη δράση.

Η μεγάλη αυτή γενετική ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει τις ποικιλίες αμπέλου είναι η βάση κάθε προγράμματος βελτίωσης. Ταυτόχρονα όμως αποτελεί και το πρωταρχικό πρόβλημα των μεθόδων διάκρισης και ταυτοποίησης.

Αρχές και μεθοδολογία

Η Αμπελογραφία ως ειδικός κλάδος της Αμπελουργίας έχει ως αντικείμενο είτε με την κλασική είτε με τη σύγχρονη μορφή της την περιγραφή, διάκριση και αξιολόγηση των καλλιεργούμενων ποικιλιών αμπέλου με τελικό σκοπό την ταξινόμηση τους. Γεννάται όμως εύλογα το ερώτημα. Με δεδομένη την μεγάλη γενετική ποικιλομορφία των καλλιεργούμενων ποικιλιών, με δεδομένη την πολυκλωνικότητα, ποιο μπορεί να είναι το αντιπροσωπευτικό δείγμα, το μεσοτυπικό δείγμα, κάθε ποικιλίας, το οποίο αφού θα περιγραφεί αμπελογραφικά ή και μελετηθεί γενετικά θα αποτελεί το πρότυπο δείγμα αναφοράς όλων των συγκριτικών μελετών άλλων ατόμων, τύπων ή και κλώνων της ποικιλίας αναφοράς.

Στο ερώτημα αυτό είναι προφανής η απάντηση. Οι προηγηθείσες αμπελογραφικές έρευνες και μελέτες των ελλήνων αμπελογράφων (Κριμπάς, Λογοθέτης,

Νταβίδης, Βλάχος για να περιοριστώ στους βασικούς) αποτελούν ή πρέπει να αποτελούν τα σημεία αναφοράς. Και αυτό τουλάχιστον ακολουθούμε όσοι ασχολούμαστε με τις αμπελογραφικές περιγραφές. Η εμπειρία όμως των τελευταίων ετών έδειξε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα εξαιτίας πολλών αιτιών. Τα κυριότερα :

α) συχνά δεν υπάρχουν πλέον στις αμπελογραφικές συλλογές τα αρχικά, μητρικά πρέμνα των περισσότερων αμπελογραφικών περιγραφών

β) στις αμπελογραφικές συλλογές εξαιτίας της έλλειψης επαρκούς προσωπικού εντοπίστηκαν σημαντικές αποκλίσεις και μάλιστα σε βασικές ελληνικές ποικιλίες αμπέλου

γ) η ύπαρξη του σημαντικού αριθμού τύπων, παραλλαγών και (κυρίως) των συνωνύμων και

δ) ‘ανακάλυψη’ και χρησιμοποίηση από ανήσυχους αμπελουργούς-οινοποιούς πολλών ξεχασμένων ποικιλιών ή τύπων με ιδιαίτερους χαρακτήρες ή η επιλογή, όχι πάντοτε επιτυχημένη, ξένων ποικιλιών, που τις περισσότερες φορές είναι ακατάλληλες για το εδαφοκλιματικό περιβάλλον της περιοχής τους.

Βασικός επομένως και απαρέγκλιτος κανόνας για τους ασχολούμενους με το ποικιλιακό δυναμικό του ελληνικού αμπελώνα η αμπελογραφική περιγραφή του υπό μελέτη δείγματος, η επισήμανση και η διατήρησή του καθ’ όλη τη διάρκεια της μελέτης.

Η αμπελογραφική περιγραφή των υπό μελέτη και έρευνα ποικιλιών αμπέλου είναι απαραίτητη τόσο προκειμένου περί γνωστών ποικιλιών όσο και περί αγνώστων.

Η απλή αναφορά ή η μνημόνευση παλαιότερων αμπελογραφικών περιγραφών ενέχει σημαντικούς κινδύνους όπως έχει ήδη αναφερθεί.

Τα παραπάνω θεωρούνται απολύτως αναγκαία πολύ περισσότερο δε όταν για την διάκριση ταυτοποίηση χρησιμοποιούνται βιοχημικές ή μοριακές μέθοδοι. Εν προκειμένω δεν μπορεί να είναι επιστημονικά και δεοντολογικά αποδεκτή η μελέτη των ποικιλιών αμπέλου από ομάδα επιστημόνων που δεν θα περιλαμβάνει ειδικό της αμπελουργίας και ιδιαίτερα της αμπελογραφίας.

Προϋποθέσεις έγκυρης αμπελογραφικής περιγραφής αποτελούν αφενός μεν η πιστή εφαρμογή του Κώδικα Αμπελογραφικών Μελετών του Διεθνούς Οργανισμού Αμπέλου και Οίνου αφετέρου δε η ορθή επιλογή του προς περιγραφή δείγματος.

Όπως ήδη αναφέρθηκε η καλλιεργούμενη ποικιλία (*) αμπέλου παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία και συστηματικά διαφέρει της βοτανικής ποικιλίας.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού ο Ο.Ι.Β. καθιέρωσε ως αντικείμενο αμπελογραφικής περιγραφής τον κλώνο(*).

Για να υπάρξει μία απλή αίσθηση της πολυπλοκότητας της αμπελογραφικής περιγραφής και της ιδιαίτερης προσοχής που απαιτείται αναφέρεται ενδεικτικά ότι το κάθε σύστημα αμπελογραφικής περιγραφής περιλαμβάνει έναν πολύ μεγάλο αριθμό οργάνων ή τμημάτων οργάνων των πρέμνων των οποίων ο προσδιορισμός των αμπελογραφικών χαρακτήρων κρίνεται επαρκής για την διάκριση, ταυτοποίηση και ταξινόμηση τους. Ο αριθμός αυτός και η αναγκαία λεπτομερής περιγραφή εξαρτάται από τους κατά περίπτωση ειδικούς στόχους της συγκεκριμένης αμπελογραφικής έρευνας. Π.χ. για τις τράπεζες διατήρησης γενετικού υλικού ο κατάλογος περιλαμβάνει 21 χαρακτήρες, ενώ προκειμένου περί νέων ποικιλιών απαιτείται η περιγραφή 78 χαρακτήρων εκ των οποίων οι 40 είναι υποχρεωτικοί. Ο κώδικας του Ο.Ι.Β. περιλαμβάνει 121 χαρακτήρες.

(*) Ως καλλιεργούμενη ποικιλία αμπέλου ορίζεται πληθυσμός ατόμων (πρέμων) που προήλθαν με αγενή πολλαπλασιασμό από περισσότερα του ενός μητρικά φυτά, και τα οποία ο αμπελουργικός εμπειρισμός συνένωσε κάτω από το ίδιο όνομα.

Ως κλώνος ορίζεται σύνολο πρέμων που προήλθαν με αγενή πολλαπλασιασμό από ένα αρχικό φυτό (στην κυριολεξία από ένα οφθαλμό), έχουν τον ίδιο γονότυπο και τις ίδιες ιδιότητες με το μητρικό φυτό.

Η σημασία της γνώσης της κλωνικής σύνθεσης των καλλιεργούμενων ποικιλιών αμπέλου, η αξιολόγηση, η απομόνωση και ο πολλαπλασιασμός των επιθυμητών κλώνων έχει τεράστια σημασία για τη σύγχρονη παραγωγική αμπελουργία ιδιαίτερα για την παραγωγή οίνων ανώτερης ποιότητας.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα προγράμματα κλωνικής επιλογής δεν ενέχουν κινδύνους απώλειας γενετικού υλικού (μη επιθυμητοί κλώνοι) αλλά αξιοποίηση των επιθυμητών κλώνων και διατήρηση των λοιπών σε αμπελογραφικές συλλογές.

Τα προγράμματα κλωνικής επιλογής είναι ιδιαίτερα δαπανηρά, μεγάλης διάρκειας και διεπιστημονικά. Τα πρωτόκολλα κλωνικής επιλογής διαφέρουν από χώρα σε χώρα σε βαθμούς αυστηρότητας, ελέγχους και αριθμό χαρακτήρων που μελετούνται. Η διάρκεια τους κυμαίνεται από τον χρόνο επισήμανσης των πρώτων πρέμων μέχρι τη διάθεση των κλώνων σε 18-25 έτη. Ο χρόνος αυτός είναι δυνατό περιοριστεί στα 12-15 έτη με την εφαρμογή των σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών.

Δεν είναι του παρόντος, βέβαια, η ανάλυση των τεχνικών σημείων ενός Πρωτοκόλλου κλωνικής επιλογής. Επισημαίνεται όμως η αναγκαιότητα της ύπαρξης και τήρησης ενός τέτοιου πρωτοκόλλου, πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας ή προσπάθειας.

Βασικό στοιχείο της εφαρμογής κλωνικής επιλογής αποτελεί η αμπελογραφική γνώση της υπό μελέτη ποικιλίας. Με άλλα λόγια η επισήμανση των πρώτων πρέμων, των πιθανών κλώνων, αποτελεί στην ουσία πλήρη αμπελογραφική μελέτη ενώ η τριετής πρώτη περίοδος αξιολόγησης περιλαμβάνει όλους τους χαρακτήρες που το επιλεγέν πρωτόκολλο περιλαμβάνει.

Με δεδομένο τον μεγάλο αριθμό των ελληνικών ποικιλιών αμπέλου, την πολυκλωνικότητα και την γενετική ποικιλομορφία, τον μάλλον περιορισμένο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του αμπελουργικού τομέα, την πιεστική ανάγκη της διάθεσης γνήσιου, ταυτοποιημένου, υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και το ενδιαφέρον για την βελτίωση ή διεύρυνση του χρησιμοποιούμενου ποικιλιακού δυναμικού είναι απαραίτητο για τον 'ποικιλιακό προσανατολισμό του ελληνικού αμπελώνα' η υιοθέτηση συγκεκριμένων αρχών και μεθόδων.

Συνοπτικά ένα τέτοιο εθνικό πρόγραμμα, θα πρέπει να εξακτινωθεί σε πρώτο στάδιο στις περιφέρειες (διοικητικές ή αμπελουργικές δεν έχει σημασία), με την έννοια της επαναξιολόγησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο των 'συνιστούμενων', 'επιτρεπόμενων' και τελικά καλλιεργούμενων ποικιλιών αμπέλου (ελληνικών και ξένων). Σε δεύτερο στάδιο απαιτείται η αμπελογραφική μελέτη των ποικιλιών που κρίθηκαν κατάλληλες. Και σε τρίτο στάδιο η εφαρμογή προγραμμάτων κλωνικής επιλογής για την απομόνωση και αξιοποίηση των καταλληλότερων κλώνων.

Παράλληλα με τη διαδικασία αυτή θα πρέπει να εκκινήσει (ή να συνεχιστεί, όπου άρχισε) πρόγραμμα βελτίωσης σε εθνικό επίπεδο για τις ποικιλίες που ούτως ή άλλως δεσπόζουν στην παραγωγή του αμπελοοινικού τομέα. Λ.χ. η σημασία της μελέτης των πιθανών κλώνων των ποικιλιών Μοσχάτο άσπρο, Ξινόμαυρο, Αγιωργίτικο κ.α. είναι αυτονόητη. Ενώ είναι επίσης σημαντική η γενετική μελέτη ομάδων ποικιλιών με μεγάλο βαθμό γενετικής ετερογένειας (Φιλέρια, Ροδίτες κ.α).

Στο ίδιο εθνικό πρόγραμμα είναι τελείως απαραίτητη η εφαρμογή κανόνων κατά την επιλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού (εμβολιοφόρες κληματίδες). Η εφαρμογή της μεθόδου της αρνητικής επιλογής (του αποκλεισμού των μειονεκτούντων πρέμων, ιωμένων, αποκλινόντων του τυπικού δείγματος) είναι επιβεβλημένη και όχι ιδιαίτερα δαπανηρή (στην αυτή κινείται η πρωτοβουλία του ΕΘΙΑΓΕ, για την εγκατάσταση αμπελώνων εμβολιοληψίας των κυριότερων καλλιεργούμενων στην χώρα ποικιλιών αμπέλου, που βρίσκεται σε εξέλιξη).

Αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής που θα επιλεγεί, η δυνατότητα της πολιτείας, των ιδρυμάτων έρευνας, των συνεταιριστικών και ιδιωτικών οργανώσεων του αμπελοοινικού τομέα, να διαθέτουν το φυτικό υλικό που ζητούν οι αμπελουργοί, ώστε να περιορίζονται τα φαινόμενα αυτοσχδιασμού και επιλογής όχι των καταλληλότερων για κάθε περίπτωση ποικιλιών αλλά εκείνων που απλά βρίσκουν.